

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za se leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dópis naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravníštvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravníštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v četrtek 7. januarja 1886.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravníštvo „Slov. Naroda“.

Naša narodna ravnopravnost.

(Dalje.)

Na okrožnico zastran jezikovega znanja sodnijskih uradnikov došli so menda odgovori, da na Kranjskem večina uradnikov zna slovenski v govoru in pisavi, na Štajerskem pa, da se večina ne more izkazati z dovoljnim znanjem slovenskega jezika. Tako vsaj sodimo iz naredb, ki so se izdale na podlagi rečenega poizvedovanja. Kajti justično ministerstvo poslalo je dne 5. septembra 1867 št. 8636 in 9396 predsedstvu Graške nadsodnije jezikovni ukaz, ki velja le za Kranjsko in v katerem se sklicuje na dokazano jezikovno znanje sodnijskega, državnopravnega konceptnega in kancelijskega osebja ter notarjev. V tem ukazu veleva se vsem sodnijam na Kranjskem, da morajo

1. vse zapisnike o zaslišavanji prič, ki so le slovensčine zmožne v pravnem in nepravdnem civilnem postopanju,

2. vse zapisnike o prisegah, zlasti pa vse obrazce priseg, ako prisegajoči le slovenski znajo,

3. vse zapisnike o zaslišavanji v kazenskem postopanju z zatoženci in pričami, ki znajo le slovenski, zapisavati v slovenskem jeziku in sicer v polnem obsegu.

Ta ukaz bil je izdan pod meščanskim ministerstvom, gotovo na pritisk tačasnih slovenskih poslancev, njim na čelu dr. Toman in Svetec, ki so kmalu potem glasovali za decembersko ustavo. Besed „nach Möglichkeit, nach Thunlichkeit“ ni več v tem ukazu, temuč kategorično govoré. Temeljni zakoni bili so proglašeni 21. decembra istega leta, toda v zlic lepim besedam XIX. člana so Slovenci kmalu izpoznali, da bode ta zloglasni član brez izvrševalnih zakonov ostal na papirji. Zato so štajerski slovenski rodoljubi, ko so na inicijativo dr. Zarnika sklicali prvi tabor v Ljutomeru, vzprejeli v program točko o neobhodni potrebi izvrševalnih zakonov k članu XIX. in dr. Zarnik sam je zagovarjal rečeno resolucijo z znano svojo navduševalo zgovornostjo. Štajerski Slovenci so tembolj morali želeli, da se izdajo takšni zakoni, ker je ministerijalna naredba od 5. septembra 1867 veljala le za Kranjsko, uradniki na Štajerskem pa se neso zanjo brigali, pa tudi naredb od 15. marca 1862, 27. januarja in 20. oktobra 1866 se neso držali, izgovarjaje se, da slovensko uradovanje na Štajerskem ni mogoče (nicht thunlich).

Ko je v štajerskem deželnem zboru dr. Vošnjak l. 1868 interpeloval vlado zastran slovenskega uradovanja, odgovoril je cesarski namestnik Mecsery v seji 5. oktobra 1868 glede političnih uradov še dosti povoljno, gledé sodnij pa se je le sklicaval na stare ministerijalne naredb iz let 1862, 1865 in 1866, po katerih se baje zadostuje željam slovenskega prebivalstva. Dostavljal je, da se pri oddaji sodnijskih, advokatih in notarskih mest ozirno na znanje slovensčine in da je justično ministerstvo znova poizvedovalo, bi si li tudi na Štajerskem dala razširjati raba slovenskega jezika. V tem slučaju da bode ministerstvo izdalo novo naredbo.

Obečana naredba je res 10. februarja 1869 št. 832 nadsodnijskemu predsedniku Graškemu na-

ročala, da mora ukazati vsem tistim uradnikom Celjske okrožne sodnije, kateri so se izkazali z znanjem slovensčine, da se morajo najtočnejše (genauestens) ravnati po ministerijalnih naredbah od 15. marca 1862, 27. januarja in 20. oktobra 1866, kadar imajo opravka s strankami, ki govoré le slovenski. Ker pa v tem okrožji še mnogo (ein nicht unbedeutender Teil) sodnijskih in zlasti kancelijskih uradnikov ne zna dovolj slovenski, da celo nekateri ne znajo slovenski ni govoriti, še menj pa pisati, ukazuje ministerstvo, da se pri vseh razpisanih službah za sodnijska-službena in notarska mesta v Celjski okrožni sodnji mora zahtevati popolno znanje slovenskega jezika „als ein wesentliches Erforderniss“ ter se bode pri oddaji služeb na znanje slovensčine pri prosilcih oziralo.

Iz dobe Hohenwartovega ministerstva nemamo zaznamovati nobenega ukaza zastran zvršitve narodne ravnopravnosti v uradih, da si je bil Čeh Habietinek pravosodni minister. Na šolskem polji pa smo tačas dobili po ministru Jirečku slovensčino za nekatere predmete na kranjskih gimnazijah.

Auerspergova vlada, največja zatiralka slovenskega elementa v Avstriji sicer ni preklicala starih naredb, pa uradniki so dobro vedeli, da najbolj ustrezajo vladi, ako se za vse rečene ukaze toliko brigajo, kolikor za lanski sneg. Slovenske tiskovine se neso več naročale, ali pa so pri sodnijah ležale zaprašene v kakem kotu. Na Štajerskem je slovensčina malone popolnem izginila iz uradov, na Kranjskem in na Goriškem so le malokje spisavali slovenske zapisnike. Na prvem mestu Graške nadsodnije ni več sedel Slovincem saj ne sovražni Lattermann, ampak — Waser, v Ljubljani Gertscher, v Celji Heinricher in v teh treh imenih izražena je zgodovina slovenskega uradovanja ne le pod Auerspergom, marveč še v dobi Taaffejevi.

Ko je Pražak prevzel, vodstvo pravosodnega ministerstva, metalo mu je nasprotno uradništvo pod zaščito sodnijske nezavisnosti taka polena pod noge, da je trebalo vse Pražakove potrpežljivosti, prenašati vso nezaslišano, naravnost arogantno upornost sodnijskega uradnega osebja, od adjunkta pri kakšni okrajni sodnji na deželi do predsednikov sodišč, višjega in najvišjega na Dunaji. Ministeri-

LISTEK.

Zvezda sv. treh kraljev.

Pripoveduje sv. pismo, da se je presvetla zvezda prikazala na nebu, ko se je rodil Kristus in da je trem modrim kraljem iz jutrove dežele pot kazala v Betlehem, pred uborno rojstno posteljico vzveličarjevo. Cerkveni prazniki in stare šege kličejo nam te dogodke v spomin, nad vsakimi jaslicami visi nam skromna zvezda, obrnena k blaženemu hlevcu, kjer se je iz siromaštva in pozabljenosti bila odvila svetoborna in vsedobitna ideja krščanstva.

Ni se preveč čuditi, zakaj je vladala in še vlada misel, da prikazni na nebu oznanjajo velike preobrate v človeštva življenji in osebe, ki imajo gospodovati nad usodo velikega sveta. Lepa vera naša dviguje naše misli visoko gori nad oblake in uči nas, da svetov vladar biva visoko gori nad zvezdami. Svetov vladar pa svoje misli, ki so toliko, kakor njegova dejanja, pošilja doli na zemljo, pošilja jih pa mimo zvezd in po zvezdah, katere so srcu njegovemu bliže kakor mi zemljani. Praznovanje zvezdogledov, da se morejo iz zvezd prorokovati vsi bodoči dogodki, bilo je še pred tristo leti

prav resna znanost izbornim mislilcem in do pred tristo leti je bila vsa znanost o zvezdah skoro le nekaj tehniški pripomoček za to nadprirodno zvezdoverje.

Ko se je o rojstvu Kristovem prikazala na nebu tista velikolepa zvezda, si tedanji čas s svojim zvezdoverjem ni mogel družega misliti, kakor da pomeni prikazen nekaj posebnega, da je na zemljo stopil preznamenit dogodek. In motil se ni. V resnici je tedaj prisvetila nova zvezda, njena svetloba se je razprostrela čez tisočine let, njeni žarki so se razdelili po vsem svetu in obsevajo sedaj koče in palače, slaba in močna srca s svojo čudovito milino.

Toda zvezda sv. treh kraljev je v tem zopet zginila z nebeškega svoda. Iz katere vrste je neki bila? Ali se bo še kedaj prikazala in ali jo bomo videli mi zvezdo, ki je razsvetljevala ponižno rojstvo našega spasitelja? Ali je bila ona jedna izmej tistih zvezd, ki pridejo in odidejo pa se zopet vrnejo, je-li bila repatica ali pa zares nova zvezda, ki samo jedenkrat zažari, ki se nepremično drži neba, v tem pa sama sebe razpušča, ugaševa?

Znanostno dognano seveda ni, kako je bilo s to zvezdo. Sveto pismo le pravi, da se je za roj-

stva Kristovega iznenada prikazala na nebu, da je vodila tri modre kralje z jutrovega v Betlehem, da se je ustavila nad zibeljo izveličarjevo, kazaje, da naj se tu oglašijo in poklonijo novorojenemu. S temi besedami pa ni še jasno povedano, da je bila repatica, ki je vzbudila pozornost jutrovcev. Repatica bi bila omenjena tudi v letopisih drugih narodov, a o tem ni nikjer drugje ničesar najti. Tudi so vsem časom repatice pomenile šibe božje in zagadelj bi zvezde sv. treh kraljev evangelisti gotovo ne bili zapisali v dotiki z rojstvom Kristovim.

Pač pa podatki, kolikor jih je, usiljujejo prepričanje, da se je tedaj zares prikazala nova zvezda, prerodka nebeška prikazen, katera je morala slična biti tisti, ki je pred nekoliko meseci vzišla nam v megli Andromede. A tudi sedaj, komaj nekaj dni je tega, da se je zopet prikazala nova zvezda, katere pa ni videti s prostim očesom.

Zvezda sv. treh kraljev je brčkone imela poseben, mogočen sijaj, glede na kateri bi se z njo jedna jedina zvezda v letopisih zvezdoznanstva meriti mogla. Prikazala se je bila iznenada ta zvezda 1572. leta in sijala je tako mogočno, da je bila vidna celo o belem dnevi in da so njeni žarki prodirali celo oblake. Štirinajst dni se ni premaknila

jalnih naredeb, trdila sta Waser in Schmerling, ni treba se držati sodnikom in vsak sodnik lahko odvrne ulogo samo zaradi tega, ker ni pisana v njemu povoljnem jeziku, nemškem ali italijanskem.

Konečno se je minister Pražak ohrabril in izdal znani ukaz od 18. aprila 1881 št. 20.531, s katerim je toliko hrupa proužročil v nasprotnem taboru. V tem ukazu, ki so ga o svojem času pribčičali vsi slovenski in mnogi nemški listi, je najbolj zanimivo utemeljevanje, da se imajo sodniki v jezikovnih zadevah ravnati po ministerijalnih naredbah. Sicer pa se ob konci le ukazuje, da so za rabo slovenskega jezika pri sodnijah v vojvodini Kranjski, v okrožni sodnji Celjski, potem v slovenskih in jezikovno mešanih okrajih na Koroškem veljavne določbe ministerijalnih ukazov od 15. marca 1862, od 20. oktobra 1866 in od 5. septembra 1867 in da se morajo v prihodnje vse sodnije natanko ravnati po teh določbah (und haben sich alle Gerichte in Zukunft genau nach diesen Bestimmungen zu benehmen).

Jedini napredek v narodnem oziru je v tem ukazu, da je z njim jezikovna naredba od 5. septembra 1867, ki je poprej veljala le za Kranjsko, bila raztegnjena tudi na Štajersko in Koroško. Nedavno poročali so nekateri listi, da je Pražak izdal za Koroško posebni jezikovni ukaz, podoben onemu za Kranjsko. Toda ta ukaz ni od danes, ampak je ravno omenjeni iz leta 1881, ki je gotovo že tačas bil naznanjen vsem sodnijam na Koroškem, ne pa da bi bil imel praktičnega uspeha. Koroškim Slovencem torej ni treba nobenega posebnega ukaza, ker zanje pri sodnijah ravno to velja, kar za Kranjsko in Štajersko. Le poslužujejo naj se svojih pravic.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. januarja.

Zadnji čas so se v **naučnem ministerstvu** izvršile razne premembe, ki pa nikakor neso po volji nemškim konservativcem in Slovanom. Da so se pri tej priliki Slovani zopet popolnem prezirali, še omenjati ni treba. V Avstriji smo že vajeni, da se na višja uradniška mesta nastavljajo samo nemški uradniki. Nemškim konservativcem posebno ne ugaja, da se je dvornemu svetniku vitezu Davidu dalo mesto sekcijnega šefa. Ta mož ima že od 1880. leta sem referate o vseučiliščih. Vse pritožbe konservativcev v tem oziru proti naučnemu ministerstvu zakrivil je prav za prav le on. „Vaterland“ se tolaži s tem, da bode vitez David ostal le malo časa na tem mestu. Češki listi se pa nadejajo, da se novi minister nauka ne bode dal voditi od svojih uradnikov, ampak bode v resnici vodil sam ministerstvo. Kot minister v ustavni državi moral se bode ozirati na večino državnega zbora, ali pa odstopiti.

Češki trgovci in obrtniki mislijo poslati mnogo peticij na deželni zbor, da bi slednji pokazal svoje stališče nasproti bankinemu vprašanju. Kakor se poroča, več češkim poslancem ne zadostujejo zahteve Praške trgovske zbornice, ter bi radi posebno banko za češko kraljestvo.

V **galitskem** deželnem zboru se baš sedaj obravnava predlog poslanca Romančuka zaradi rusinskega učnega jezika v šoli. Odsek je ta predlog tako predelal, da bodo Rusini sami glasovali proti predlogu. Ako se vsprejmejo odsekovi predlogi, bode vse le zavisno od dobre volje uprave. Ker pa skoro

na nebu in počasi je zopet izginila njena svetloba. Dandanes pa ni videti nobenega njenega sledu več.

Ako se ta zvezda vzporedi z zvezdo sv. treh kraljev, utegnilo bi se prav misliti, da se ta zvezda prikazuje vsacih 300 do 320 let. Potem bomo morebiti tako srečni, da se našim očem obnovi čudoviti sijaj, kateri je pred nemalo dva tisoč leti svetlo označil, da je napočila zarija nove dobe. Po teh mislih utegnila bi se zvezda prikazati mej 1870 in 1890 letom, morda v ozvezdji Kasijopeje. Razdobje bi torej že poteklo v nekoliko letih.

Kadar se takisto nova zvezda, novi svet posveti, stori se v solnčnem sistemu silen korak v kolobarji večnega ubrazovanja. Svet, ki je večno preobrazovajoč se, veliko svoje notranje moči bil porabil in ki je že otenujoč umiral, razbeli se z novo gorkoto življenja po katastrofi, ki ga mogočno pretrese. Manjši svet je bil padel v večji svet, je tega spravil v novi žar, ob jednom pa seveda sam konec vzela.

Tudi zvezda krščanstva je iznenada prisvetila, ko je notranji svet človeka mrzav stiskal, in ona je žrjavico z nova užgala in preporodila je svet z vero ljubezni.

vsi uradi držé s Poljaki, bi s tem Rusinom ne bilo nič pomagano. Jedina stvar, katero je predlagal odsek, ki bi bila tudi Rusinom po volji, je, da bi oba deželna jezika bila v srednjih šolah obligatna. Tej določbi se je uprl vladni zastopnik, češ, da nasprotuje §. 19., po katerem se nikdo ne sme siliti, učiti se družega deželnega jezika.

Vnanje države.

Bolgarski ministerski predsednik dobil je od škofa Strossmayerja pismo, v katerem ta izraža svoje sočuvstvo bolgarskim bratom in občuduje njihovo hrabrost.

Rešenje **vzhodnorumeljskega** vprašanja ovira mnogo ministerska kriza na Francoskem in sedanje politične razmere na Angleškem. Dokler v Angliji ne pride na krmilo definitivno ministerstvo, ki bode imelo večino v parlamentu, se tudi razmere na Balkanu ne morejo stalno urediti, kajti sedanja angleška vlada, katera najbrž ostane na krmilu, dokler se parlament ne snide, ne more sklepati z družimi velevlastmi nikakega sporazumljenja v tako važnej zadevi. Najlojše se bodo razmere na Balkanu uredile, ako pride Gladstone zopet na krmilo. Ta stari angleški državnik je velik prijatelj Rusije in bode najlojše pridobil ruskega carja, da bode pritržil zjedinenju Bolgarov. Omenili smo že, da nobena država ne mara poprijeti inicijative zastran rešenja tega vprašanja. Vsaka se boji, da se ne bi nakopala kake blamaže, ker bi druge velevlasti ne hotele pritrčiti njenim predlogom. Kakor se govori, bode Italija prva stavila svoje predloge, poprej se pa morajo notranje razmere v Franciji in v Angliji malo urediti. Italija je najmanj interesovana na Balkanu in živi z vsemi velevlastmi v najboljšem prijateljstvu, tedaj lojše posreduje, kakor katera koli druga vlast.

Freycinet neki ne bode prevzel sestave novega **francoskega** ministerstva, ker se je prepričal vsled dogovarjanja z raznimi političnimi osobami, da ni moči sporazumeti se z onimi političnimi frakcijami, ki so potrebna, da se doseže jaka večina v zbornici. Odločno se pa Freycinet še ni izjavil.

Angleško ministerstvo je sklenilo, da ne bode predlagalo nobene posebne avtonomije za Irsko. Razširilo bode pa lokalno samoupravo po vsej deželi. Irski bodo javljane dolgo podpirali konservativci, ako se bodo tako malo ozirali na njih želje.

Angleški general Stephenson je sklenil dobro porabiti svojo poslednjo zmago v **Sudanu**. 31. decembra odposlal je konjico dalje v Kojek. Tudi druge čete se pomicajo dalje. Glavni stan se je že preselil v Abri. V poslednjem boji so bile izgube Sudancev mnogo večje, kakor se je sprva mislilo, palo jih je kakih 600 in zgubili so štiri tope. Pa vzlic vojnim vspohom, hoče se vlada pogoditi z ustajniki, da se nehaj vojevanje, ako bode to le mogoče.

Dopisi.

Iz Gorice 3. januarja. (Dež. zbor. — Podporno društvo. — Gledišče.) Mirnó, kakor je začel, končal je naš deželni zbor svoje letošnje zasedanje. V obče bilo je življenje bolj živahno nego druga leta in marsikatera beseda je pala, katera ne ostane brez dobrih učinkov, toliko v sodnijskih, kakor narodnih in gospodarskih zadevah. Sicer je pa pri nas običaj, da bučijo viharji le v odborovih in odsekovih sejah, dočim je površje — deželni zbor — mirno, ter navadno zakriva notranjo razburjenost. Tudi letos ni manjkalo burnih prizorov za kulisami, kateri se bodo dotle ponavljali, dokler bodo nekateri zvijačniki nasprotne stranke v zboru. Toda dani se že tudi v tem oziru in marsikdo se bode znaprej rešil spon, v katere je še ukovan.

Naše podporno društvo imelo je meseca decembra občni zbor, v katerem se je polagal račun o delovanji v ravno minolem letu. Da je odbor društveni dobro razumel in vestno spolnoval svoj posel, kaže v najlepšem svitu finančno poročilo, iz katerega je posneti, da je narastla glavnicca v minolem letu za okroglih 450 gl., — lepa vsota, ako pomislimo, da je odbor vse one ude, ki neso redno plačevali, izbrisal ter zdravniku za dve leti plačal. Pri volitvi novega odbora želeli so nekateri društveniki spremembe v odboru, ki so se tudi pri prvi seji vršile; a radi slabega sporazumljenja nastal bi bil kmalu hud razpor v društvu, ki bi bil slednjemu stalno v kvar. Večina odhornikov je odstopila in volilo se je 29. t. m. vnovič. Pri tej priliki pokazalo se je, da je društvo in njegov interes res vsem pri srci, kajti ona stranka, zaradi katere je prvič prepir nastal, odstopila je popolnem od svoje terjatve in jednoglasno volila prejšnji odbor. In to ne morebiti s kakim zavratnim pridržkom, temveč odkritosrčno in brezpogojno. To je pošteno, to je lepo, in to nam je porok, da bode društvo se še bolj razcvitalo in krepilo. Sploh nam je ta prilika pokazala jasno, kako živo je zanimanje vseh Goriških krogov

za to društvo. Za predsednika voljen je bil jednoglasno bivši predsednik dr. Gregorčič, ki je do sedaj toli spretno društvu predsedoval, da je društvo lepo napredovalo, on nam je porok, da bode društvo tudi v bodočnosti napredovalo.

Prilicno smo bili omenili, na kakšen način se je delalo reklamo za italijanske igralce, ki so nastopili 1. dec. v tukajšnjem gledališči, a reklama je malo izdala, gledališče je jako slabo obiskano, dasi so igralci spretni. Židovsko-irredentovska družba ostrupila je socijalno življenje v mestu in se sedaj zelo huduje, da nečejo meščani plesati, kakor ona piska, a prišlo bode še huje.

Iz Celja 3. januarja. (Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) se je 3. t. m. ustanovila na podlagi potrjenih pravil. Zborovalo je v ta namen v čitalničnih dvoranah lep broj za slovensko šolo vnetih rodoljubov, ter se jih je takoj upisalo 47 udov. Mej temi sta 2 pokrovitelja g. Miha Vošnjak, kateri nikjer ne zaostaja, kjer je treba podpirati narodno reč, in pa posojilnica v Celji, 5 ustanovnikov (od teh 4 zneski po 10 gl., jeden z zneskom 20 gl.), ostali so letniki. Na to se začne zborovanje, katero vodi jednoglasno za to izvoljen g. Miha Vošnjak, ki poudarja veliko moralno vrednost tega društva, ter izraža prepričanje, da bode delovalo na korist in čast našemu narodu.

G. Ivan Dečko pravi, da čeravno imamo že velike narodne žrtve prenašati, moramo mlado društvo z vsjo močjo podpirati. Le tisti narod se more obdržati in napredovati, čegar sinovi so pripravljene vse žrtvovati zanj. Mi moramo še toliko več žrtvovati za naš narod, ker nas je malo, a živimo v tako resnih časih, in mlado društvo moramo toliko boljše podpirati, ker bo ono ravno tisti zavod pospeševalo, ki zagotavlja našemu narodu bodočnost. Izgled nam naj bodejo nasprotniki, posebno pa odlični češki narod.

V odbor se potem volijo gg.: dr. Jos. Vrečko kot načelnik, Fran Irgl kot njegov namestnik, Ivan Dečko kot tajnik, D. Horvat kot njegov namestnik, M. Vršec kot blagajnik in Janez Likar kot njegov namestnik.

Po rešitvi nekaterih formalnih zadev sklenu predsednik zbor ter prečita iz Ptujja nam došli sledeči brzojavni pozdrav:

„Radostnega srca pozdravljamo prvo podružnico Ciril in Metodove družbe na Štajerskem, nadejajoč se obilnega sadu za domovino in dragi narod! Živili ustanovitelji in navzoči društveniki!

Ptujski Slovenci.

V Mengšu 3. januarja. (Nenavadna volitev.) V Mengeško šolsko občino je ušolanih pet občin, ki imajo skupaj 48 občinskih odbornikov in ti izberó krajnemu šolskemu svétu pet zastopnikov. Ker so bili pred kratkim trije taki zastopniki (mej njimi g. Funtek) po pretekli triletni dóbi svojega poslovanja izžrebani, razpisana je bila z dne 29. decembra 1885 št. 791 od predsedništva c. kr. okrajnega šolskega svéta nova volitev treh udov v krajni šolski svét na nedeljo 3. januarja 1886 ob 11. uri dopoldne, da se izvrši v Mengeški šoli. Povabljenih je bilo vseh 48 občinskih odbornikov. Zbere se jih tri četrtinke od vseh ob omenjeni uri na volišči. A koga še manjka? Gosp. c. kr. komisarja, oziroma pooblaščenega namestnika, ki bi volitev vodil. Čakajo, vprašajo po njem. Poludne odzvoni, a tudi zvon nikogar ne prikliče in telegraf nič ne pové, da bi se bila komu nesreča zgodila. Zbrani moče tedaj sami prično volitev, ker si ne morejo misliti, da bi bilo celih pet občin za šalo sklicanih. G. Funtek protestuje proti volitvi in odide s kôpo svojih bolehnih močicev. Ostane še 28 občinskih odbornikov s štirimi župani na volišči. Peti župan se volitve ni udeležil, ker je bil zadržan z davnim poslom in njega namestnik g. Funtek je odlazil. Moče tedaj zberó g. Franca Šmona, župana z Rodice ter odbornika krajnega šolskega svéta, za predsednika volilni komisiji, v katero izvolijo Loškega župana Antona Stoparja, Trzinskega župana Janeza Keclja, Rašiškega župana Jožeta Logarja, nadzornika kr. šolskega svéta g. Mihaela Staré-ta in gospoda župnika Ivana Zorca, perovodjem pa g. nadučitelja Ant. Zavorška.

Spisan je zapisnik in ob 1. uri popoldne se volitve izid razglasi. Izvoljeni so gg.: Anton Skok, občinski odbornik iz Mengša, Janez Svetlin iz Loke in Jurij Rūčigaj z Dobénege — vsi jednoglasno. Bralo se je možem na obrazih veselje, ker se je pokazala „zvezda“, ki oznanja težko zaželjeno je-

dinost v Mengeški fari. Kdo da je zagrešil zgoraj omenjeno skazo, o tem, če bo treba prihodnjič.

Iz Dola pri Zalogu 3. januarja. [Izv. dop.] V torek 30. decembra l. l. bila je v „Slov. Narodu“ neka notica, v kateri poroča hudomušni pisatelj, da bodo podjetniki pri reguliranji Save osnovali veselico, in je v ta namen že slavni Strauss z Dunaja dve novi glasbi „Sava-Walzer“ in „Zguba-polka“ poslal. Ne bom preiskaval, ali je bil oni dovtip na pravem mestu ali ne, vendar toliko resnici v čast morem pojasniti, da podjetniki neso osnovali veselice, temveč naše mlado a krepko „Bralno društvo“. Da ni bilo niti jednega podjetnika, iz tega se pač tudi lahko sklepa, da o kaki „Zguba-polki“ ni bilo sluha.

A, ker sem že ravno o veselici „Bralnega društva“ govoril, dovolite mi, da tudi malo popišem to za nas Dolane prevažno dogodbo našega društvenega življenja. S kako navdušenostjo delalo je mlado in staro! Oder bil je krasen v resnici, in reči smem, da bi se morala marsik ka „Čitalnica“ na Slovenskem ž njim ponašati. Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki ne pohvalil veliko požrtvovalnosti in truda našega graščaka g. Palmeta, ki je več nego 5 dnij neprenehoma slikal dekoracije in s temi jako finimi in krasno slikanimi zastori povišal izborno veselico. V imenu vsega društva bodi mu najiskrenejša zahvala izrečena. Naši vrli diletantje so bili vsi svoji nalogi popolnem kos. Posebno mi je dolžnost omeniti talenta mlade gosposdičine M. L.-čeve, katera je izvrstno izvela svojo ulogo v igri „Zakonske nadloge“. Prepričan sem, da čeravno je ta mlada igralka prvič nastopila, bi tudi v Ljubljanskem slovenskem gledališču žela burno pohvalo. Ko bi bila ta mlada gosposdičina izšolana, bila bi to pravi biser Taliji, ter delala čast našej tako skromno razvitej umetnosti. Toliko sem hotel opozoriti „Dramatično društvo“ na ta izborni talent. Po igri pele so se narodne slovenske pesni z veliko navdušenostjo in sledili so govori; v jako lepih besedah je posebno g. predsednik slikal in izraževal svojo veliko zadovoljnost nad komaj 3 mesece starim društvom, ki je prekosilo marsikatero staro „Čitalnico“ naše mile domovine. Sledil je potem ples, kjer je naša mladina do ranega jutra veliko pozornost obračala do polk in valčkov. — Žal, da nam ni bilo moči tudi krasno kompozicijo „Zguba-polko“ na svoja ušesa privabiti. Da je bila postrežba vrlo dobra, pritrtil mi boče vsakdo, kder je bil kedaj v gostilni pri Levci v Dolu. To veselico bodemo v našej kroniki zapisali z zlatimi črkami. Vivat sequens! —

Domače stvari.

— (Akt o „prekem sudu“ Celjskih dijakov) odposlal se je, kakor se nam poroča iz Celja, na Dunaj naučnemu ministerstvu. Da-li se bode tukaj poskusilo, priti resnici na dno?

— (Osobna vest.) Gosp. pl. Vest, predsednik deželnega sodišča v Celovci, postavljen je v stalni pokoj in je pri tej priliki dobil izrazilo Najvišjega priznanja svojem delovanju.

— (Dnevni red javni seji Ljubljanskega mestnega zbora) v četrtek 7. dan januarja 1886. leta ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. I. Naznanila prvostolskega. II. Finančnega odseka poročilo o mestnem proračunu za 1886. leto.

— („Ein deutsches Fest in Krain“.) Pod tem naslovom kaj slastno opisuje „Tagespost“ ustanovno veselico nemškega akad. društva „Carniola“, ki se je vršila preteklo soboto v takajšnji kazinski restavraciji. Mladega Goltscha pesen „Weihelied der Carniola“ in znano „Deutsche Worte hör' ich wieder“ je policija prepovedala, a to pa ni motilo nemškega duha, ki se je jako oblastno pojavljal v raznih govorih. Govorili so Fritz Suppan, Sutter, Heinz, drd. Hauffen, dr. Glantschnigg iz Celja in neizogibni dr. Suppan. Iz vseh teh govorov je razvidno, da se Nemcem na Kranjskem prav dobro godi, da neso prav nič zatirani, saj je dr. Glantschnigg celo naglašal, da so se socialne razmere toliko zboljšale, da se more sedaj gibati v čisto nemški družbi, kar bi bilo pred 1870 l. nemogoče. Razen ultranemških govorov, v katerih so se z večjo ali manjšo srečo pomelevale stare fraze, ni bilo nobene druge nezdge.

— („Der Reichsbote“.) nemški tednik na Dunaju, v nekaterih krogih jako priljubljen list, ima v zadnji svoji številki dalji sestavek o Slovencih s šifro „St.“ Pisano je v njem o kulturnem teženju našega naroda, in če nas ne varajo mnoga znamenja,

došlo je to iz peresa jednega prvih slovenskih pisateljev.

— (Gosp. J. Matjan) umetelni mizar in izdelovatelj vsakovrstne hišne oprave na Dunajski cesti dobil je, kakor smo že omenili, naslov „C. kr. dvorni založnik“, ki se že čita v prav lepem napisu nad njegovo prodajnico. Povodom tega izrednega odlikovanja napravil je veselico na Silvestrov večer, h kateri je povabil 50 svojih delavcev in par prijateljev. V svojem nagovoru poudarjal je g. Matjan, da odlikovanja ne pripisuje le sebi samemu, ampak da so odlikovanja deležni tudi njegovih sodrujnikov. Bilo je še mnogo drugih govorov, vsi udeleženci pa se z veseljem in ponosom spominjajo presrečne, uprav rodbinske veselice.

— (Vabilo) k rednemu občnemu zboru „Ljubljanskega Sokola“ kateri bode dne 6. januarja 1886 dopoldne ob 10. uri v čitalniški dvorani. Na dnevnem redu je: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Društvenikov nasveti in interpelacije. 5. Volitev dveh pregledovalcev računov. 6. Volitev novega odbora.

— („Rogač“.) Zaradi formalnih zaprek na pošti se ni mogel list še razposlati; ali upamo, da v dveh ali treh dneh prejmo vsi naročniki „Rogač“.

— (Obrtnikom) priporočamo, da se naročajo na hrvatski strokovni list „Obrtnik“, ki izhaja v prelepi obliki v 1., 10. in 20. dan vsakega meseca in stane za vse leto 4 gld. 40 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr. „Obrtnik“ donša prav dobre članke in raznovrstne vesti, ki utegnejo zanimati obrtniške kroge. Prvi letošnji številki dodana je prav lična podoba železnih vrat v palači barona Vranyczanyja.

— (Na smrt obsodilo) je sodišče v Zagrebu v 30. dan m. m. Fr. Žnidaršiča z Vrhpolja pri Krškem, ker je svojega tovariša Zefo Poskurico spečega umoril. Žnidaršič ljubil je Poskurico svakinjo in hotel jo za ženo, čemur se je pa Poskurica ustavljal. Neko noč prenočevala sta oba na pokopališču. Žnidaršič porabil je priliko ter spečega tovariša s sekuro ubil. Popolnem hladnokrvno kazal je sodišču, kako se je umor vršil.

— (Zavarovanje proti nezdgam in Ljubljanska trgovska zbornica.) Ker bode vlada v kratkem državnem zboru predložila osnovo postave o zavarovanju proti nezdgam, doposlala je trgovska zbornica Ljubljanska svoje mnenje o tem v posebni peticiji trgovskemu ministerstvu. Zbornica meni, da bode le tedaj solidno skrbljivo za delavce in da se bode le tedaj potolažilo socialno gibanje, ako se delavci in nižji uradniki splošno zavarujejo proti nezdgam in nesposobnosti za delo. Ker pa se stroški za tako zavarovanje le dobodo, če se zavarovanje izvrši na najboljše podlagi, zato je potrebno državno zavarovanje, in potem, da se za to vsi obrtni, industrijski in kmetijski (do 100 gld. zemljarine) delavci obligatorno pridobe. Zbornica tedaj predlaga urad državnega zavarovanja in več uradov zavarovanja po provincijah. Priložila je popolen statut o organizaciji teh oblastev. Da pa organizacija ne bi bila preveč zapletena, predlaga zbornica, naj bi se zgodila tako-le: 1. po določenih pristojbinskih razredih; 2. po percentnih odstavih, prikladnih tem razredom; 3. po določenih ekvivalentih mezde, oziroma po njenih razredih. Pristojbinskih razredov naj bi bilo sedmero. O teh so v prilogi peticije podrobni računski zapisniki. Stroške naj trpita delavec in gospodar in sicer po razmeri kakor 1:2.

— (Iz Borovnice) Pri občnem zboru takajšnega „Bralnega društva“ bili so izvoljeni: Predsednikom Ivan Majaron, podpredsednikom Josip Verbič, tajnikom Fran Papler, blagajnikom Josip Košir. Društvenik P—k bil je iz društva izobčen.

— (Iz Postojine) poroča se nam, da priredi tamošnja „Narodna Čitalnica“ v predpustu tekočega leta 1886. štiri veselice, in sicer: 24. januarja s sijajnim plesom pri Doksatu; 2. februarja „Vodnikovo slavnost“ v društvenih prostorih; 21. februarja veselico s tombolo in 7. marcaje maškarado s šaljivo loterijo. Vzpored „Vodnikove slavnosti“ priobčil se bode o svojem času. Na Silvestrov večer nabralo sa je za Mir 14 gld.

— (Posojilnica v Konjicah) imela je od početka svojega delovanja, to je 20. septembra 1884 do 31. decembra 1885 85.191 gld. 42 kr. dohodkov, 79.526 gld. 71 kr. pa izdatkov. Prestojanka v blagajnici je 5.664 gld. 71 kr.

— (Razpisana) je služba učitelja pri sv. Lamprehtu v Litijskem okraji. Plača 400 gld. in stanovanje. Prošnje do 15. t. m. — Dalje služba 2. učitelja v Moravčah. Plača 400 gld. Prošnje do 15. t. m. — Služba 3. učitelja na čveterorazrednici v Metliki. Plača 450 gld.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Postojina 5. januarja. Postojinska občina je v današnji seji preblagorodnega gospoda c. kr. deželnega predsednika Andreja barona Winklerja in gospoda c. kr. vladnega svetnika Antona Globočnika jednoglasno z navdušenimi živio-klici častnima občanom izvolila.

Dunaj 5. januarja. Okrajni sodnik v Metliki, Fran Trenc, imenovan je substitutom državnega pravdnika v Celji.

Pariz 4. januarja. Po zopetnem razgovoru s predsednikom republike prevzel je Freycinet sestavo novega kabineta.

Razne vesti.

* (Odboru za zgradbo češkega gledališča v Brnu) dovolilo je ministerstvo, da sme izdati 200.000 srečk po 1 gld. Rečene srečke smejo se prodajati po loterijah in trafikah.

* (Papež) podelil je knezu Bismarcku Kristusov red v dijamantih.

* (Gospica Gladstone), najstara hči slavnega angleškega državnika Gladstonea, zaročila se je z g. Harry Drew-om, podžupnikom v Howardenu.

* (Kolero) se je na Španjskem zopet pojavila in sicer v mestu Algesiras blizu Gibraltara (11.000 prebivalcev.) Takoj prvi dan je 16 oseb za kolero pomrlo.

* (V Milanu) bilo je pretekli teden tako mraz, da je v treh dneh 14 ljudij zmrznilo.

* (Na Dunaji) je sedaj 4607 stanovanj praznih, prodajalnic in delavnice pa 995. Po stanih imeli bi se jih oddati 2571 po 500 gld., 1342 od 500 do 1000 gld., 506 od 1000 do 2000, 162 do 2000 do 4000, 22 stanovanj pa od 5000 do 6000 gld., nad 6000 gld. pa 14 stanovanj.

Poslano.*)

Vipava, 2. januarja 1886.

„Trud nam sveti
za poštenost vneti.“

Bližajo se zopet naše občinske volitve, volili bomo denar za zastop, in to, vrli in prebrisani Vipavci, to je važno, da, eminentno važno je to. — Pa držimo se zgornjega gasla. — Že dvakrat v zadnjih dveh letih ste se, Vipavski narodnjaki, skazali kot jako zrele ter zavedne možake, volili ste v deželni in državni zbor. — Tisti duh, ki Vas je takrat navdajal, tisti duh naj Vas tudi zdaj vodi. — Dobro vam je znano, koliko sitnosti, sovraštva in prepira je zadnja leta že navstalo v našem popolnem narodnem trgu. Dobro veste in z vso resnobo vam kličemo v spomin senzacionalno pravdo gospoda K. D. . . . . sedanjega župana, zaradi neke menice, na katero je pritisnil občinski pečat. Pravda ni izpala na korist omenjenemu gospodu. — Se pa res čudno agituje. — Neke gospod, ki ima od tukajšnjega ubožnega zavoda že veliko let nekoliko sto goldinarjev izposojenih, se ustavlja zapale večletne obresti poplačati, za kar je že dlje časa sodnijska tožba. — Resno pomisliti je, da so obresti ubožnega kapitala za razdelitev mej uboge namenjeni, da se jih mora vsako leto izterjati, kajti ubožni človek ne more leto in dan na ta mili dar čakati, potrebuje silno vsaki dan svojega revnega živeža, in Vi, gospod Janez D., se temu ustavljate? In tudi Vi agitujete? Sledi pač vprašanje: zakaj? To se ne vidi lepo, čudno, prečudno! — Dragi Vipavci, mnogokrat ste pokazali, da vam je za Vašo čast več, nego za par požirkov ali za denar. Čuje se, da neka stranka ponuja vina in pečena teleta, to naj Vas ne moti, ravno takim ljudem pokazite, da ste zreli, trezni in se ne daste nikakor zapeljati, ter da je jedro prave slovanske poštenosti v Vas.

Nekemu premožnemu posestniku v okolici se je ponujal denar za njegov glas. Kdor na tak način denar trosi, hoče ga tudi kapitalizovati, sramota zapeljavec! Pravična stvar ne potrebuje takih zapeljivih sredstev.

Dragi Vipavci, sploh ste znani kot pošteno ljudstvo, trudljivi gospodarji, zdaj pokazite, da tudi zdaj in nikoli svojega političnega prepričanja nikakor ne zatajate, da vam ostane trud sveta stvar tudi v najslabšem času in najhujši sili. Tistih nikakor ne poslušajte, ki vam ponujajo denar ali kaj tacega, prijatelji Vaši neso. — Pokažimo, da smo zreli, vsi za pravo in pravico, vsi za jednega, in vsak naj nastopi, da bomo zopet tistega duha, kakor smo bili pri že prej omenjenih volitvah. — Dobro veste, da je naša občina v takem položaju, da jej dobro gospodarstvo lahko na noge pomaga, torej volimo take možake, ki so mirnega značaja in znajo vsaj sebi dobro gospodariti, potem se smemo že le nadejati, da bodo dobro gospodarili tudi nam.

Več občanov.

* Za objavljenja pod to rubriko odklanja uredništvo odgovornost.

